

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu hetilap.

Megjelenik minden vasárnapon.

(Egyes száma ára 10 kr.)

Kiadó-tulajdonosok: Lukács Ödön és Vitéz Mihály.

Előfizetési árak:

Egyes évre	4 forint
Fél évre	2 forint
Három hónapra	1 forint

Székességi írója és kiadói hivatal, ha az lap szemléltetést kért, küldemények, úgy szívesen a hirdetések minden felosztásának információkat a helybeli ref. lelkésznek.

Bérmegyei levelek csak ímért csak küld fogadtatnak el. A kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal.
Minden péntek délután egy előfizető, mint hirdető díjak.
Vitéz Mihály postafizetőknek.
Keszegvári (post. helyben) intézőknek.

Hirdetési díjak:

Minden 4 hasznos péntek-nyolcszori hirdetésnek 3 kr., többhavúknál 4 kr.

Térjedelmű hirdetések szívesen felkutatás, bevezetés, hirdetések alatt eszközölhető.

Minden egyes beiktatás után kiadó-hirdetők 20 kr.

A nyitólapon minden három hasznos hirdetés-nyitólapon 20 kr.

Az előzetes, a hirdetések megadásánál, 20%-nyi kedvezményben részesülnek.

Mig magyar él e földön, addig e név emlékezetes leend mindig e hazában!

Dicsőség és fájdalom van kötve e névhez Magyarország történetében, mégpedig mondhatni, hogy végzettszerűleg.

Nagy Lajos korában legnagyobb volt Magyarország területére nézve; e korról mondhatta el a költő.

„Magyar tenger vizében hunyt el Észak, kelet, dél hulló csillaga!”

Kis Lajos korában az önzés, fejetlenség, nagyravagyás, megkésztette a sirt ama gyászos emlékü Mohácsnál a haza legjobb 20,000-ének.

Kossuth Lajos lánglelke 48-ban egyszerre milliókat támasztott fel halottaiból, s adott át az életnek, szabadságnak, testté változtatta a demokracia fenséges ígéjét.

Állapodjunk meg kevéssé e nagy, e dicsőségese névvel.

Nem hisszük, hogy lehetne oly becsületlen honfi, tartozzék bár a hazában levő bár melyik politikai párthoz, a ki Kossuth Lajos lángelméje, s gyémánt tiszta jelleme előtt tisztelettel ne hajlanék meg.

Ha valakit megillet a „nemzet messiása” nevezet, úgy ez minden mások felett a Kossuth Lajos neve.

Az egész mívelt világ hajolt meg egykor e lánglelke előtt; —

és az egész mívelt föld nagy szelmelei élnek tanácsával és keresik megtisztelő barátságát ma.

Öcsarlói, bántalmazói csak a magyar nemzet kebelében akadnak; azon magyar nemzet kebelében, — melynek boldogulásán, felvirágzásán ő ma is oly lelkesülve csing, mint 26 évvel ezelőtt, az idő csak testét emésztheti meg, de meleg lelkének hamvadhatlan tüzét nem hűti meg soha!

Még halála után is ki fog járni sírjából, s elől megnézni „rab-e még hazája?”

Honfi! Erkölesi alásülyedésünk korában foglald hazafias imáidba a Kossuth Lajos nevét! S igyekezzél hasonló lenni ahoz, ki „török, de nem hajlik.”

Mondjuk igaz lelkesedéssel e napon:

Éljen Kossuth Lajos!
Csak Jenő.

KÖZÜGYEK.

Törökországi levelek.

VII.

Egy rófos kereskedő sátra előtt állottam, bámúlva a szibogó világot, mely maga is nem egyebb, mint egy zsvársár. Egyszer két szép s ékes nő, tollas, pánthiás, s rezgo virágos kalapokban, beálltak a sátorba, körülbelül jó egy óráig válogatták a különféle árukat, míg végre a szükségeseket kiválogatták s következék az összeg kiszámításának s fizetésének ideje. A kereskedő kiszámítja krétával a vásárolt tárgyak árát, — de a tisztelt kalapos hölgyek is szemek, szeretnek a magok szemével látni, nehogy megcsalattassanak. Ha megházasodni valaha, soha se hagyék nőmnek oly cifra pánthiás, rezgo, virágos kalapot a fejére tenni, az teljesen megöli a gondolat szabadságát. A két urhölgy tehát, nehogy szép kalapjaikban a kiszámítás feletti gondolkodással kár tétessék, szép rózsás ujjak hegyét szépen egymásra fektetik, s elkezdének vele gondolkodni, míg a kiszámítás végrehajlatott. Szakállamra mondom,

szerezésenl embereknek. Vonitva és nyivákolva usztak a szegény állatot utánunk a lig elemben, míg itt-ott közülök egyik vagy másik eltűnt örökre.

Ki volna képes az iszonyu küzdelemnek minden egyes részletét híven leírni? Még azonban el kell mondanom egy iszonyu jelenetet, melynek csak megmondolásánál is ég felé merednek hajszálaim.

Egy ifju házasságot több derelyénken, neje ez utcában kató szüleiből jött anyává lenni. — Tegnap este még örömmel váltak el egymástól, az edes apa edes gyönyörrel szorította keblére kedves gyermekét. Ma maga is saját háza körül volt elfoglalva, idösb gyermekének, edes anyjának és csekély marháinak megmentésével foglalkozott. . . . Midőn azonban ezeket biztonságba helyezte, beteggen fekvő neje nék escesemények megmentésére sietett. Egyetlen derelye se volt kéznél. Kétségbeesve rohant az áradatnak, s a végerőkkel küzdött volt már, midőn derelyénkkel arra haladtunk. Képből annyira ki volt kelve, hogy alig ismerhetők fel. Még jókor érkezünk megmentésére. — Midőn felvettünk, s kissé magához térhetett mondá el szándokát. — Derelyénk fennakadásakor több ember által kellett megtagadtatnom, mert mindenáron a vízbe akarta magát vetni. Elérkezettünk végre a házhoz, melyben neje volt. Az ablaknak csak felső nyílása látszott már ki a vízből. Embertünk, mielőtt a rohánzó árnak kikötöthetünk volna, egy kétségbeesett kiáltással a vízbe vette magát s egyenesen az ajtó felé uszott, melynek felső része még szintén kilátott a vízből.

(csodáltam a gondolkozási tehetséget, mely rózsás ujjukban rejlik. A csokra termelt rózsák körmök !!)

Magyarországon hozatott a legközelebbi országgyűlés foyama alatt egy új választási törvény, melyben a választási census kissé feljebb emeltetett, azon okból, hogy a fergések hulljanak, — mintha mindég a legkisebb alma volna a legfergesebb, — sokkal több választóképes veszttette el választási jogát, mint számítva volt, — kivált a magyar vidéken, úgy, hogy némely helyeken harmadrésze is elhullott a választóknak.

Azt kérded, honnan ered e nagy erkölcsi és vagyoni hátraesés, mely három rövid élt alatt mutatkozott? Az barátom onnan ered, hogy az iskolás gyermekeknek nincs címujjuk. Hát az iskolás gyermekeknek miért nincs címujjuk? Nemelyek azt állítják, hogy annak az időjárás az oka; de ez gyermekbeszéd, mert nem lehet oly eszelen nemzet, mely életét az időjárástól tegye függővé, ha jó időjárás van éljen, ha rossz időjárás van megölje magát, — hanem lehet, sőt bizonyosan mondhatni, azért nincs címujjuk, mert nem szeretik a munkát. Es miért nem szeretik a munkát? Mert nem érzik a munka becsét, melyet a munkaképesítés és ügyesítés nyújt. Miért nem érti a munka becsét? Azért, mert az iskolatörvény nincs végrehajta, a csizma hiány miatt. Láthatod tehát, hogy ezek a sok iskolai, munka, szavazatjog képtelenségeink okai úgy vannak egymással, mint a megszakadatlannul egy körben folyó időt ábrázoló kigyó, mely farkát szájába fogja. Az iskolai törvény nincs végrehajta, a nép értetlen, az értetlen ember munkára képtelen, a munkára képtelen ember szegény, csizmaja nincs, szavazatjoga nincs. Mind ezeket a sok képtelenségeket pedig szűl az ország képtelenség, „nem akarásnak, nyögés a vége.”

Ha Magyarország politikai, időjárás viszonyok, nép természet, mely kereskedelmit, munkától, takarékoságtól egyaránt iszonyodik; ha az uszora, felette költséges perlekeds, terményárának leesése, pangása, megdöbentélt hatnak oda, hogy a szavazók száma rövid három év alatt, kivált a magyar vidéken nemely kerületben 1/2 részben megfogyott; ha ezen okok továbbra is fenn maradnak, kik lesznek rövid időn a választóképesek? Látva ezen nagy erkölcsi és vagyoni bukást, az ugynevezett „értelmetlen időg”, mely a mostani szavazatképesekből időről-időre nevedekni fog, hagyható-e továbbra is magára minden segély nélkül; hogy az tovább is értelmetlen tömeg maradjon? s ne képsítessék nevelés, munkára ügyesítés, s takarékoság élvénk gyakorlatba hozatala által, hogy jobb letet, polgárosodást s polgári jogokat szerezzen magának?

Ha az intelligencia fel nem ébred, s ki nem mondja: hajtassek végre a nevelésügyi

A ház felemelt helyen állott az ajtó előtt, egy pillanatra talpra állhatott, aztán az ajtón zuhogó víz magával sodorta. Eközben mi is az ablakhoz értünk s a háztető kiálló gerendázatába derelyénket megerősítők. Az ablakhoz siettem, hogy benézsek! Irtózató látványt tárult előmbé!

A szerencsétlen nő halászáppadban kapaszkodott az ablakhoz közel a mester gerendába félkezeivel, félkezeivel pedig halottságá kisérdét szorította keblére. Az ágyat, melyen fektült, felemelte a víz vele együtt, s az ablakhoz sodorta, a víz oly magasra emelte, hogy félkezeivel elérhette a gerendát; ennek segítségével tartá fenn magát félkeze helyzetben. Ferje szerencsésen elért a ház belsejé ajtajáig, de ottan az iszonyu erővel bezudoró el megragadta, ő az ajtóféltre kapaszkodott, de az egyensúlyt elvesztvise egész testével végig nyúlt a vízen, mielatt a víz mintegy az ajtótól elsodorni igyekezett őt. Végre elbocsátá az ajtót, s a víz oly erővel csapta a falhoz, hogy eszméletét elvesztve faldokolni kezdett.

Nem volt vesztegetni való időnk. Én egy csúkyával benyultam az ablakon, először is a férjét vontam az ablakhoz, s azon keresztül szerencsésen ki is vontuk a veszély helyéről. Most az ágyat igyekeztünk az ablakhoz vonni, miközben bekialítottam a nőnek, hogy ragadja meg az ágy pártkanyatát. A nő azonban nem hallgatott reánk. Vad tekintetű felismertem, hogy a szörnyű ijedség örüllté tév, e módja tehát a megmentésnek czélohoz nem vezetett. Más eszközökkel felnyalodtam. Hirtelen oldottam el a csolnokat a derelyé-

törvény, legyen munkaképesség és kedv; — léljen eszterű takarékoság az esztelen tékozlás és fényűzés helyére; úgy Magyarországának nem kell külső ellenség; — nem kell nemzetiségi kérdés, a munka- ipar- kereskedelmi- fényűzési kérdések pár évtized alatt fel fogják emészteni.

Az aristokratia nagy részét nem lehet e tekintetben várni semmit, tisztelet, becsület azon kevésnek, kik szereznek, vagy legalább bírtokait el nem áztatják, — nem lehet, mert a fényűzésben ők a példaadók, és minden darab föld eladásával, melynek árát elpredálják, s idegen kézre juttatják, fogyasztják a nemzeti erőt, vagyon.

Az ideig lesz e hon magyar, míg a föld magyar lesz. Ha a föld kiesik kezéből, kiesik lába alól is. Nem lehet várni tőlük az iskola- ipar- kereskedelem ügyeinek javításában azért sem, mert egy része még most is külön iskolát követeltel gyermekei számára, hol a műmiskol névelésével. A műmiskol helye pedig a katakombák, s nem az élet. Ezek a földeladók, külön iskola követelők, kinöttek az életből.

Hanem a középosztálynak is meg van a maga hibája, mi Magyarország jövőjének sorsát nehezíti, — ez t. i. hogy mindenkül, földbirtokos, pap, tanító, kereskedő, földműves, a ki csak szerét teheti, mindenki jogasznak, bírónak neveli fiát; gazdának, kereskedőnek, iparosnak senki, vagy igen kevés ember. Hát mi lesz a mai gyakorlati világban az oly nemzetből, melynek fiai ha tanulnak ügyvéd s bíró katoná lesz, mint ez jelenben áll, a praktikus ember pedig a Diogenes lámpájával keresendő??

Földművelő ország fényűzést nem folytathat, nem bírja meg. Nem éret az, csak tenegőds: egyik évről másik évre élni; jelen évben elköltöni pedig a jövő év termését, vagy adósságból élni: egyenlő a bukással. Kedves barátom! ha egy gondatlan életmód mely fokra hagott Magyarország, megítélheted e lapokból is, melyben nekéd török leveleimet küldözöm. Gondolom a 23-ik vagy 24-ik számban van egy cikkcskeke így cím alatt: „Beküldött.” Olvasd el figyelemmel. A nemzeti szellem nyilatkozata az. Egy jóllakott gyomor festi ott az alkotmányosság élveit s gyönyörét. Lásd ennek az alkotmányos gyomorunk napi fogyasztása — minden fogásból 2-3 tál étel, — szekeres, napszám, bor, — bele került egy köbél gabna árába. Ha az alkotmányos gyomor nem igen válogat, a napok közt nem tart heverő hűtőt, mint a kézműves legény, s az évnek minden napján alkotmányos, úgy megmentést egy alkotmányos gyomor évenként 365 köbél és egy véka gabonát.

(Folyt. köv.)

tól, az utca felőli ablakhoz akartam kerülni, midőn a házunk utca felőli fala, a hol épen a nő tartozkodott, nem állhatván tovább el- lent a nyomásnak, iszonyu robajjal kidőlt, s e pillanattal eltűnt a nő is, elsodorta az ár.

Midőn a hullám zaja kissé csillapult, én a helyszínére kormányoztam a csolnokat, s néhány ölnyre láttam felbukni a nőt segélylért kiáltva, gyermekét még akkor is keblébe szorítva tartá. Gyorsan avaztam felé, nem sokára elértem, s épen azon pillanattal, midőn másodsor süllyedni kezdett, megragadtam karját, s szerencsésen megmentém, de gyermeke már ekkor halva volt.

Általános borzadály futott végbe az illetőkön ez elbeszélés irtoztos hatása alatt. — Ez annak a nonek sorsa, folytatá a lelkész, ki még most is eszméletlenül s eltevesztyben pihen e bonylóban. A lelkész kinyitott egy ajtót s ott fektült a szerencsétlen nő, hűsége férjének gondos ápolása alatt.

Most az öreg dajka mondá el a ki Jenő hősies tetteit, melyet minden részleteiben ismerünk. Ö mennyire szerettek volna megcsokolni őt a bátor nemes szívű fiata e pillanattal.

— De hol lehetnek ők? — teszi kérdésbe Kolozsváryné asszony!

— Igen hol lehetnek ők? — és hol van Elemér? — Visszhangozó a lelkészé.

— Ne féltsétek őket! nyugtatá meg a lelkész a kérdézőkődőket az egész társaság. Bizonyosan biztos helyen, s csakis az éj gátolhatja őket a haza jövetelben. Reményem van, mely engem nem szokott megalálni, hogy holnap meglátjuk őket.

— Most pedig nyugodjunk le, pihenjék

TÁRCZA.

Egy család története.

(Regényes korrajz.)

II-ik kötet.
II. Rész.
„Az életmentők.”
(Folytatás.)

Be áttam, hogy így nem menekülhetünk. Kutatni kezdtem, hogy mi tarthat vissza bennünket, míg végre felfedeztem, hogy egy összeomlott pajta gerendázatán akadunk fel, megmértem a vizet, az igen mély volt; tudtam, hogy egyetlen felele álló gerenda az, mely visszatartotta, de hogy hol van e gerenda? Azt kellett felfedeznem, minden gerenda alatt végig huztam karomat, míg végre csakugyan felfedeztem a gerendát; mit tettem most? Szétvágtattam ismét a derelyét, s én a két felől levo gerendára állva, ez egyet nagy erőfeszítéssel felemeltem, mire derelyénk mozogni kezdett, azonban a víz kidorodta lábaim alól a két gerendát, s én úgy a kérdésre gerendán maradtam. Nem csekély fáradságra került ismét össze kötözni a derelyét, de végre is sikerült az, most megkezdődött a lelektató munka, a kiket lehetett a házakról és háztetőkről megmentetünk.

A kutyáknak és macskáknak egész se-rege lepte el derelyénket, úgy, hogy azoknak nagy részét karókkal kellett ismét a vízbe kergetni, hogy helyet adhassunk a megmentett

Közlő: Horváth József.

(Vége.)

III.

Esetlegesség és czélzerűség.

Darwinnak az előbbi fejezet végén közt az nyilvánlatokból, hogy az élőlények alakjában mutatkozó változásokat nem lehet a létezői harcából következtetni...

Philosophiai részről mindinkább meggyeznek azon kívánságban, hogy a fejlődési törvény elismertése, mely tulajdonképeni alapja legyen az egész fejlődési folyamatnak...

Ezzel már világságban van vetve a főkérdés is „esetlegesség és czélzerűség”? — A fejlődés sikerülése végett kezdetlől fogva szükség lévén bizonyos feltételekre, véleményünk szerint, ebben, mint csirában, megvan a fele-

let is, és ha a vég a szellemi élet, akkor a szellemi okra való következtetés is önként jön. Már pedig a kifejlődés, ha azt egy szellemi okfokor visszuk, akart és tudott valami lenni...

Midőn a philosophiai vizsgálódás ilyen eredményekre vezet, az esetlegesség fogalmát mellőzi s azt a szükségesség fogalmával helyettesíti, — az ember nem tehet mást, mint hogy a causalitás önmagában lakozó törvényét, a világ kifejlődésére is alkalmazza...

egy néhány eltörtült arcu, üreges szemű halott halottan fektetve, mintha mindnyájan az erőt látszanának kegyetlenségéről csodolni! ... Nehány élő alak, kiket fásultat és szótalanul tett a pusztulás és a halottakkal való felgőzölködés, egy oldalt fekvő kecske, mely koronkint fájalmas mekegést hallatott, és mind ez egy zúzó dereglén, a tenger víz felett, melynek egyhanguságát egy egy vízből kiemelkedő totyogó, a főtáblán és a víz zugásában be kiáltó bérszarhang kongása zavart meg.

Bent messze jártak már az cesedi híres lóp felett, mely most egy nagy tenger képzett, hajtatva a Szamos szöke árja által, meg mindig a Szamos vize volt a tulnyomó, ez szállította őket folyását dél felé; még a Krasznának átírtású kékes vize nem volt látható.

Elemér tudta, hogy csak addig menek tával a falutól, míg a Krasznának árját nem éri, mert az meg épen a falon folyt keresztül, — ennek folyása majd csak háza szállítja őket.

Dél után volt már az idő a kis csesemő keservesen ordított, tudták, hogy az éhség miatt nyugtalanodik, de hogyan etessék meg és mivel?

Elemérnek eszébe jutott a kecske, mely már meglehetősen magához tért, megfogták tehát a jámbor állatot, emojtát az ártatlan gyermek szájába adták, s a kis gyermek nőhő falakással szivta belöle a taplakókat; — aztán meg szopás közben elcsendesedett.

és egy immanens, működő világban bentlakozó szellemnek nyerne. Hogy ezen kísérletek sikerültek-e vagy nem, legalább a nyenyében világos, hogy egyedül ezen az úton jutottunk el a világ összefüggésének megérthetésére és ingatlanul megáll a következtetés, hogy a mit a hatásban látunk, annak meg kell lenni az okban is, vagy is kell, hogy a szellemünkben létező célfogalomnak megfelelően.

Ezen következtetés az emberi szellemre nézve, az ő természete szerint oly kénszerű, hogy voltaképen az új nézet azon támadásának, melyeket az eddig előttünk lebegett észies világképet ellen intézett, — nyugodtan szembe nézhetünk. Azon világgal, mely oly szellemetlen, oly észietlen és alapatlan, kezdetre és végre nézve, mint az, mely a létezői harcra, mint végcélpontjára építettek, az emberi érzelmek soha meg elégedhetik. Minden förtökéni fog, hogy világos, rendszeres világnézetet nyerne. Lehet, hogy mindig csak előleges megelégedést nyer, lehet, hogy általában nem képes a gondolkodás érzéki formáit elhárítani, és azért soha sem fog neki sikerülni ellentmondhatlan előterjesztést alkotni arról, a mi minden tapasztalhatón felette van; de az eszmék világa hasonlíthatatlanul bensű lesz előtte mindig, mivel ez képviseli ott egyedül, hogy egy pillantást vessen az egészbe, melynek ő csak egy elenyésző parányi része, s kijelöli neki a helyes állást az egész irányban mind a gondolkodásban, mind a cselekvésben. Ezen a lét végoka feletti világságra való törekvésben, és az a priori gyakorlati magvaszeletben vannak azért az istenfogalom biztos gyökerei is, és ha őt természete szerint az emberi szellem meg nem foghatja, mindig korájra fog maradni minden gondolkodásnak, sőt többi forrásra minden békeségnek, minden szeretetnek.

Bármi nagy haladást tesz is a természetudomány vizsgálódásaiban, szüntelenül csak kívülről közelíti meg a dolgokat, mindenkor csak is mechanikus okoknál magyarázatra képes. Ezen téren belül teljesen jogosítva van arra, hogy a mechanikai működő okokon kívül minden mást kizárjon vizsgálódásából, — ha teheti — mindent a létezői harcra magyarázjon ki. De ha ennél tovább megy és megtitán akarja, hogy a lét végoka felett másként, mint mechanice gondolkozunk, ha létezői harcával elnyomja akarja minudat, mit az emberiség a világ és értelem felett gondolt; — egyszerűen visszautasítható határai közé. Azért, hogy az anátomia soha sem veheti be a helyét a szellemet, — mégis létezik az, és azért, hogy a természetudomány a lét értelmét és érzését nem fonthatja és nem mérheti meg, létezhetik az meg is. Valóban azon rendszer is, mely legújában a Darwinismusra építettek, épen nem természetudomány, hanem „philosophia”, még pedig „materialis philosophia”. Ez pedig nem veheti magára nézve igénybe azon bizosságot és bizonyosságot, mely az exact tudományokkal összeköve van. A szigorú természetudomány nem felejtkezik meg hatáiról, ha pedig arra törekzik, hogy a lét végokát magyarázassa, elhagyja biztos alapját. Azért jelenleg mindinkább kezdik elismerni — és pedig az exact vizsgálódás legbiztosabb képviselői — az új világlátottságességét. A materialismus, mely a maga korában oly elbizakodva lépett fel, a tudományos téren, levertette érzelt magat, s hiteltel csak is a laikusok és félművelteknek tartja meg fenn. Az érzéki észvétel realitása vetett naiv hitben él, holott pedig ez színével, alakjával és hangjával együtt érzékének minőségével függ, s azon lég- és éterfőggással, melyek előidézik, semmi hasonlósága nincs. Azt tartja, hogy a világ meg van fejtve, ha azt az atomok mozgására visszavizsgál, holott pedig csak ott kezdődnek meg az igazi nehézségek, és az atomoktól tan, akár térben kiterjedt testeknek, akár anyagatlan erőközpontoknak gondolkod-

fog történi akkor, ha éjjel a hid alá érkezik a setében a hidlábatöz fognak útnodni?!

Ez azonban felesleges aggodás volt, mert alkonyat felé, midőn már nem voltak nagyon messze a falutól, mindössze vagy 3/4 mérföldnyire, őket is szembe kapta a vihar, mely egy zúzó csónakát célzoltól elterelte! ... Darabig kidőzötték a szél erejével, de a haladás igen nehezen ment. Egyszer azonban az est homályában valamelyik felfedezett egy a szél által hajtott vándorlópót, mely épen felelők uszott, minden erejükkel azon voltak tehát, hogy a vándorlópót talákozhassanak. Még nem volt egészen sötét; midőn belenkaszták csákányukat a mozgó föld darabba, hozzá erősítették tehát deregléjüket s szerencsésen kikötöttek.

A lóp darab körülbelül 150—200 önyi térség lehetett, felületen a vízi növények elszáradt körök ingadoztak, sűrű öszserű növényzet avarja borította a talajt.

Midőn először ráléptek, egészen kihaltan látszott rajta minden; — Elemér súlyos karóját vállra vetve, két társával elindult közi nézni, hogy nem akadna-e ott egy két száraz fadarab, hogy tüzet rakhatnának, végkép kimerült tagjaik felidítésére, aig tettek azonban két-három lépést, midőn csaknem lábak alól két három nyal ugrott ki egy bokorból.

A nyulak zörögve futottak tova, s robajkora azonban szemlelhető lett az uszó szigetnek minden lakója. Itt rókák, amott farkasok lettek láthatók, a mint felegettök, s ismét előtűntek a vándorlóp nádásában.

Egy egész kis állatkert volt ez, a legbiztosabb kerítések egyikével a háborgó elemmel körülvéve.

azokat, — ellentmondásokban végződnek. Azt véli hogy az értelem, érzés, tudat az anyagotom bizonyos összetételéből kimagyarázható; holott pedig az, mint a természetudomány most már elismert, „lehetetlen, hogy tisztán külső elemekből, melyek minden bélsőségét nélkülöznek, az összetétel bizonyos aránya mellett, nagy hirtelen oly bélsőség jöjjen létre, mely magat mindinkább kitérteni képes.” Azt hiszi végre, hogy az anyag szóval valamit megfejt, holott pedig az anyag, mint ez most szinte el van ismerve, ha az ő utolsó princípiumáig kísértetik a fizika teréről ki, és a homályos erőfogalmakon át a metafizika terére vezet. De a materialismus nem képes a lét végokának tudományosan tartható magyarázatát adni, sőt inkább Kant ama tétéle mellett két maradunk, hogy a világ, melyet mi ismerünk, nem egyéb, mint a mi előterjesztésünk a világról, azért nincs joga a materialismusnak azon véleményét táplálni rólkunk, hogy a mi relatív kielégítőbb előterjesztésünket a világról szellemi okokból, az ő mindenható eszteleniségről theorijával felelserüljük.

Íme, ez azon értekezés, melyek méltónak tartottam a „Szabolcs” olvasó közönségével megismertetni. Nem értek ugyan mindenben egyet „Steck”-kel, és engedelmet is kérek, hogy észrevételeim e lapok következő számaiban közölhessem; de a darwinismus tisztá világságát vet. Kámatat lenyegesebb hiányára s nehány oly hézakot tuntet fel a rendszerben, melyek nem áthidalva, hanem átgorva vannak.

ÚJDONSÁGOK.

(1) Kossuth Lajos napját nagykedveséssel ünnepele meg — Nyiregyháza polgar sága. Az ünnepeit tulajdonképen 8 órakor vette kezdetet. A „bujtos” meg egyszer-egyszer látott oly szep és számos közönséget, mint ez alkalommal. A szíles setályokon tolyvast levallamzott a közönség, és mégis a közönség levá tersegen oly sok nap volt általánú összgyűlése, hogy a táncokozó aig modulálhat. A rögtönzött asztaiok 9 órakor dusan meg lettek rakva a hazulról hozott étkekkel, a vacsora kedélyesen tartott egy órahosszra. — Vacsora felett Elek Ferencz Saanyé asszonyságért, mint ki ez összevételnek is lelke és lelkesítője volt, emelt poharat; utána Vidliczkay József az ünnepeit dicső szeméjéért, Kossuth Lajosért, Kun Pál (s-pataki tanár) a nyiregyházi anyák s lelkes homonyokért, Lusács Otton Vidliczkayért, majd a hazáért, Vidliczkay a 48-adi majd áthivata az időket, a mostani honvédséget, Kmethy és Andráscsik a nagyhazáért Kossuth Lajosért emeltek poharat. Vacsora után a jó kedv fokozott emelkedett, a kelemenses esteli legben, lámpák fénye mellett, éjféli után meg tárczolt az úde fátalság.

* A nyiregyházi határban kapucabatyok járunk, megpedig egyszor Adam kosztumban, s a tanvárol járókének, mint szemtanú beszélk felelmissé tessük a közkedést. Különösen a pokot szokták megfádatni és kifosztogatni. Az ilyen hírek rendszeren nagyitva szoktak terjesztetni, mindamellert nem mozog okunkul a levele! ... Es e hir már hetek óta jár a városban, esudálkoznak, hogy a jomadarak mindegyiké kézzre nem kerütek.

* Mint értesültünk, a soston ang. közepe óta árlevegős eszközöket. Ez mindenesetre kívánatos intézkedés volt a mai szükviágban. Ugyaljuk, hogy e kedvezmény miatt többben szándékoznak oda; sőt rövididő mulatság is fog ott rendeztetni.

(2) Lajos napján a „bujtosn” melegen karoltított lel azon indítvány, hogy ott földhelyiséggel összekötött vendégló aditassék fel. Ez mindenesetre kívánatos lenne, mert a soston csak a tetősebbek élvezhetik, míg ellen-

Ez oktaian állatok a víz elöl menekültek ide. Hosszas keresés után, midőn az éj már csaknem végképen alabocsátá lombra száruyalt, sikerült jó adag száraz gályat, melyet bizonyosan a víz sodort e lápra időrol időre, egy néhány vastagabb fadarabot és egy jó rakas nálat össze hozni, s közel a deregléhez tüzet rakat, hogy felmelegessék magukat.

Mig ezek fa után jártak, addig a többiek találtak egy pár megfolytót s félg megövevtt nyulat is, azoknak levonták a borát, s nagy gyorsasággal prítgáták a tűz mellett, nehezen várták a rögtönzött sültet, mert egész nap nem ettek.

Kelmeles érzéssel pihentek ezek a tűz mellett, beszélgetve a jó borzalmas eseményekről, midőn a szél és habuzás közt, mintha „segítés” kiáltást hallottak volna.

Elemér felegettök, s figyelt, egy ismereteseinek tetszett előtte e hang, egész valoja megremeggett ez ismeretes hangtól, figyelt egy pár perczig, s aztán megszólalt:

— Mintha „segítés” kiáltást hallottam volna! ... Nem hallottátok barátim!

— Nekem is úgy tetszik, szólat meg egy másik, de hát ki járna itt a víz felett.

— Ha nem tudnám, folytatta Elemér, hogy Jenő testvérem óta haza van, megremegtetés tá esküdni, hogy ő kiáltott! ... E perczben meg egyszer hallatszott, de már sokkal közelebből ugyannazon segélykiáltás. (Folyt. köv.)

1872. jelent meg Berlinben egy munka e cím alatt: „Das Unbewusste vom Standpunkt der Physiologie und der Descendenztheorie.”

ben a hujtára bár ki is elrándulhatna minden teteméről kötszék nélkül. A sőtörzvény-farsulat is csak akkor lenne meg a kivánatos intézkedésekkel, ha versenyárakat. Ohajuk, hogy ez életrevaló indítvány hova előbb testet öltsön magára.

— **A ref. templom előtti térnek körköröséhez** elvire valahára hozzá fogtak. Ideje is, hogy a templom elhanyagolt állapotban lévő környéke tisztítottassék. Ha megunk háza környékét tisztán szoktak tartani, mennyivel inkább megilleti az Istennek házá. (Beküldött.)

— **A vasuttele vezető gyalogutat** annyira felverte a gyom, hogy ott különösen haratosreggelein egy magános gyalog ember sem mehet el a nélkül, hogy lábbelijét és ruháját ki ne tegye a teljes tönkre silányítás veszélyeinek. Nem tudjuk a városi előjárás, vagy a vasút társaság kötelessége-e ezen sőtány tisztán tartása, de mindenesetre kivánatos, hogy az hova előbb tisztítottassék. (Beküldött.)

— **A ref. templom körüli térséget** a ref. egyház előjárása jóvá érte. diszes parkká igyekeztek át a lakikani. — Mindenesetre észlelőre intézkedések leund e. Legalább talán kedvet fog kapni ezáltal a városi előjárás arra, hogy a város elhanyagolt sőtányaira nagyobb gondot fordítson.

— **Hymen.** Végess Gyula, a fővárosi körökben is ismeretes bezeddi földhítkos f. aug. hó 19-én eljegyezte Vitrkában (Szatmár-megyében) öz. Ujhelyi Sándorné bájos és szellemi leányt Gizellát, Aldás frigyokra.

— **Kit választunk városi ellenőrnek?** Ez a kérdés foglalkoztatja most Nyiregyháza város polgárait. — E kérdésre a természetes felelet alig lehet más, mint az, hogy választunk oly képzett és becsületet egyént, ki idovel a városi számvéveséget is képes legyen létszerűen és pontosan elvélni.

— **Iszonyu rabijogkosság** követeltetett el a mulhéten Debreczenben. Egy Benke Zsófia nevű 18 éves leány, egy úri ember házána egyedül otthonlőve 13 éves leány eszedet baltával agyonvert, s a házában található pénzt összeszedve, el akart illanni, de fogta vesztett, s átadott az igazságszolgáltatásnak. — Hazánk többhelyéről is olvastunk hasonló eseteket. Altabáan megdöbbentőleg megszaporított hazánkban a mindenféle rablók. Mi lehet ennek oka, a rendőri közegek gyvaságára, vagy az általános nyomor és elzengésére? Azt hisszük, mind a kettő.

— **A nyiregyházi zsidó furdó megégett!** Ez kár, de mint hogy nincs olyan kár, hogy beolá haszon nem lehetne! Vajon e szerencsétlenből nem fog-e azon haszon következni, hogy a közszükséglet és onajolt indítva Nyiregyháza közönsége egy a korunk megfélelo furdót ne állítson az arra alkalmas butoson? A kérdésre felelet várunk.

— **Figyelmeztetés.** A nyiregyházi ág. ev. gyülekezetben a legközelebb 1875-6-dik tanévben a VI-dik osztály is megnyílik az igazgató tanácsnak folyó évi napus 23-ken hozott határozata értelmében, a midőn errei a t. közönséget értesíteni szerencsén van, egyezsrimnd tudatom, hogy a beiratások szeptember hó elsőjén kezdődnek; második harmadik és negyedikén tartatnak a javító- és felvételi vizsgák, hatodikán pedig a rendes tanítás veszi kezdetét. A tisztelt szülek kértének ezen határozat pontos megtartására, mert ezennel csak oly tanulóknak vétnek fel, kik elégségesek alapos okokkal igazolni képesek. A gymnasium első osztályába a 9. évet betöltött s valamely nyilvános elemi tanodában negy osztályt végzett s errol bizonyítványt ellátott tanulóknak vétnek fel. Midőn más tanuló felvételi vizsga alá vétetik. A tanú az V. és VI-dik osztályban vállalkosbbon nélkül 40 forint; az alsóbb nyeg osztályban a helybeli ág. ev. tanulóknak 10 forint, az idegenek és más vállalkosoké 20 forint, a vegyes házasságból származó helybeli növendékek 15 forint evi tandíjjal hetének. A beirattási díj 1 lrt. Kelt Nyiregyháza, 1875. évi aug. hó 20-én. — A t. tanú József, igazgató tanár.

— **Revész Imre Figyelmezője** aug. és sept. hónapokon a következő erdekes tartalommal jelent meg: I. A zsidóság fejlődése és apokalyptikus irodalom. Bokor József. II. Hitvidelmek alapvetései, beküenyen irányzatai. Van Osterze utrechti hittanar nyomán D. M. O. Nehány szó az ultramontanizmus törekvéséről a protestantizmus-szal szemben. Revész Imre. IV. Egyháztörténelmi tárgya: I. A magyarországi ref. egyházkerületek 1821. és 1822-dik évi generalis konventekinek jegyzőkönyvei. Folytatás. 2. A „Táhd” Szilágyi Sám. 3. H. Hácozy Ferenc kormányzó utasításai az egyházi vizsályok elintézésé végett Bars, Komárom s Esztergommegekbe kinevezett biztosok számára. Közl. Liszki József. 4. Szerkesztői kérelem az „Egyháztörténelmi Tárcza” tisztelt munkatársaihoz. V. Egyházi kronika. Nemetszörg. A porosz egyházi vizsály. Egy fegyveréselő nemonita. Lékeszi értekezlet. — Nagy-Britannia: Egyházi társulatok májusi gyűlései. Skót zsinatok. — Helvézia: A neuchatel kántori ref. szabad egyház zsinata. — Franciaország: Az ultramontanok győzelmé a felsőbb oktatásügyi törvényről. A modernnek törekvései. VI. Könyvek: A papa és a ref. templomok Romában. — I. Napoléon bizonyosa Rinlet Károly.

— **A tenyész kanczák** és csikók díjazása f. évi zsept. 8-kan fog megtartani Nyiregyháza az úgy nevezett buza piactéren, mely körülményre a lóártó gazlak figyelmé felhívatik.

— **A t. cz. közönség** tiszteltteljesen értesítettik, hogy Paláncsik Csapó Ida asszony növeldeiben a rendes tanfolyam, a már előjegesen hirdetett tanorok alkalmazása mellett, szeptember 1-sején kezdetét veszi.

(1) **Vegre mint biztosat i. hatjuk,** hogy Szupa Andor szintársalata szept. 2-án megérkezék városunkba, hogy szept. 4-eken megkezdhesse előadását. A farsulat előjegesen értesülés szerint kituno erokból van alkotva, de más részről Szupa Andor neve is biztosított a felol, hogy a közönség bennök nem fog csalódni.

— **x Mint a „Zemlenből” olvasuk,** Miklóssy szintársulatának kitünöl meg Ujhegyben. 150 bérletük van hir szerint, s a közönség rendezen megtölti a színházat. Hiszük, hogy ha kitünöl erokból egyszerre lépett volna fel nálunk, nemcsak eszegeye szolde volna össze azokat, itt is jobban ment volna, bár maga az idején is olyan volt, mely a szingyre a legkedvezőleőbb.

(2) **„Közöny” újságja,** hogy egy jómódú gazda embert mult szombaton a dinya-földeken a esőy meglött, mitűnán háromszor felszülttására sem adott feleletet. A soret a libába furdótt ugyan, de ha jökör orvosi segítséget nem érkezik, igen könnyen áldozatul eshetik kápszáságának.

(3) **Egy újabb pénzügyi intézkedés** szerint még a uszgyverek és e nembe tartozó műkinesek is adó alá esnek, ha csak az illető okmányra meg nem tudja igazolni, még pedig hitese okmányval, hogy azok őseitől száloztal reá. Ugyancsak utasítással adott az is, hogy a kocsyk megadóztatására vonatkozó rendelkezések ne jatszassanak, mindazon járművek megadóztatandók, melyek szerkezetüknel fogva gazdasági célokra nem szánvák. Azt hisszük, egy pár év múlva, ha így fog tartani, olesőn lehet majd kocsikat szerezni.

— *** Aug 23-án** — Nyiregyháza és az egész egyházkerületben létező ref. egyházakban gyász ima tartatott b. e. Ferdinánd király halála emlékére. Nyiregyháza e napon bizonyosan igen fontos ügyekben tartathattak törvényeszi tárgyalások, a menyiben a hivatalnokok közü senki sem volt jelen.

— **Az elcsérelt halott.** Egy debreczeni család Pesten levo fiáról, a budai felhosszakadást után azon hir terjedt el, hogy ő is a szerencsétlenül áldozata lett. Az eszmorodott apa rogtón felutazott Pestre, s itt a Rökus korháza hozott hullák egyikében csakugyan fiára ismert, s azt szépen el is temette. A napokban, egyszerre levél érkezik Budapestről, a megelpett apa nem is akart hinni szemeknek. A borítékban lára írását ismervén meg, Remegő kezekkel bontotta fel a levelet, s csakugyan lára írja, hogy nekünkora házaérkezik szülői körébe. Az egész halálhír tévedésének alapuit, mint hogy a fiatal ember egy ismerőse, látván a Rökusban az emiltett hullát, ebben barátjára vélt ismerni, s ezt rogtón meg is írta az ifjú szüleinek, a hullá egész alakja annyira hasonlított a fiatal emberhez, hogy az meg az apát is tévedésbe bírta ejteni.

— **„Divat-Nefelets”** 25. száma közzéadta az erdekes tartalommal jelent meg: Könyvek, Darmay Viktor; Regény a vidéken, Lanka Gyuszta; Remes órák a szivagatban, úr rajz, Borostyán Nándor; francia. Sant Georgy után Heustaler Elnő; tereza: Egy szanuzott irónósi, Szana Tamás; Thermo Antonninae, Prem József; Lucia unnepe, Bályovszky Gyula; A nemzeti színház hete, Pokorny Jenő; Mi utaság. Rövid hírek, Hymen, irodalom, zene és művészet; Egyetek; talányok, a borítékon: hírek a nagyvilágból, irónórik, vegyesek, bizományár. Mellettek, színezett divaték. A Divat-Nefelets megjelen minden vasarnap válogatott szerepjáték részszel és dúz mellettek. Előfizetés elfogad minden postahivatalban, Budapestben pedig a kiadóhivatal sebestyénér. 1. levele 6 lrt, negyedikére 3 lrt.

— **A sarospataki jogakademia** tanterve az 1875/6. iskolai évre. I-so tanév első felében: Bevezetés a jo- és államtudományokba hetenként 2 órá. Római jog hetenként 8 órá. Magyar alkotmány és jogtörténet hetenként 7 órá. Második felében: Római jog hetenként 8 órá. Europai jogtörténet hetenként 5 órá. II-ik tanév első felében: Jogbölcsészet hetenként 5 órá. Nemzetgazdaságtan hetenként 5 órá. Magyar magánjog hetenként 5 órá. Második felében: Jogbölcsészet hetenként 5 órá. Magyar magánjog hetenként 5 órá. Magyar közjog hetenként 6 órá. Alamtudományi szaktanfolyam. A tanév első felében: Magyar államgazdasági jog hetenként 5 órá. Magyar állam statisztikája, tekintettel Ausztriára hetenként 6 órá. Egyházigog hetenként 4 órá. A tanév második felében: Alkotmány és kormányzati politika hetenként 8 órá. Pénzügyi tan hetenként 3 órá. Magyar pénzügyi törvények hetenként 5 órá. Egyházigog hetenként 4 órá.

Jogtudományi szaktanfolyam. — A tanév első felében: Büntető jog hetenként 5 órá. Peres és perenkívüli eljárás hetenként 5 órá. Ostrázk magánjog hete-ként 6 órá. A tanév második felében: — Büntető jog hetenként 5 órá. Peres és perenkívüli eljárás hetenként 5 órá. Váltó és kereskedelmi jog hetenként 6 órá. A jogtanulók kötelesek: 1. Minden felében hetenként legalább 20 órá hallgatni. 2. A tételes nemzetközi jogot, bányajogot, — tsvészi orvostant, államszámvejtant és az európai államok statisztikáját bármely felében hallgatni, ezekből is tartoznak önméneltel jnyvet felmutatni. 3. A bölcsészeti szaktanfolyamból minden felében tetszés szerint kötelesek egy tan-

tárgyat rendszeren hallgatni. Az iskolai év kezdete szeptember 1-ő napja.

A sarospataki jogakademiában következő tanorok műkészek az 1875/6-ik iskolai évben: I. Elnöki Dániel, hites ügyvéd, jogtanár 1864. óta, ez évi szakelőnök, tanít: I. Magyar magánjogot, 2. Peres és perenkívüli eljárás. II. Antalfi János, hites ügyvéd, jogtanár 1860 óta, ez évi igazgató, tanít: I. Ostrázk magánjogot, 2. Váltó és kereskedelmi jogot, 3. Bányajogot, 4. Tételes nemzetközi jogot. III. Nemes Ferenc, rendez jogtanár 1863. óta. tanít: 1. Magyar közjogot, 2. Büntető jogot, 3. Magyar közigazgatási jogot. IV. Dr. Szánthó Gyula, rendez jogtanár, tanít: 1. Bevezetés a jog- és állam tudományokba, 2. Nemzetgazdaságtant, 3. Alkotmány és kormányzati politikát, 4. Pénzügytant. VI. Bacsoni Lajos rendkívüli jogtanár, tanít: 1. Europai államok statisztikáját, 2. Magyar állam statisztikáját, 3. Ausztriára, 3. Magyar pénzügyi törvényeket, 4. Államszámvejtant. VII. Orbán József, rendez bölcsészeti tanár 1863. óta, tanít: 1. Magyar alkotmány és jogtörténetet, 2. Europai jogtörténetet. VIII. Bihari Imre, bölcsészeti tanár 1863. óta, tanít: 1. Jogbölcsészetet, IX. Wurga Lajos, rendez teológiai tanár, tanít: Egyházigogot. X. Dr. Kun Zoltán, főiskolai orvos, tanít: 1. Törvényeszi orvostant.

Nyirfalombok.

XXIV.

(Mint hiszünk meg a vándor diák számítása? A diák eddigi családjának elköltözéséig, újabb és legújabb adókat nyomon. Mi az élet? A ki nem is eszadott, nem kerülhet el egy nagy családot. Mi az? A közös, utolsó s illetoleg legutolsó család)

Fáradsan lépdel a diák a tikkasztó nyári hőségben, arcáról alig gyözi törölgetni a verejtéket . . . mért kellétik így nyomorgni egykor — mond — hej! biz ez ugye fonák dológ? . . . hej! milyen jól esnek most megfordulni a Bodrogban . . . jól esnek az itt is, de hát ezen a végtelen síkságon nincs folyom . . . csak legalább az az ócska esernyő volna itt, modern! Nap apó tulságos nyájköszölet! de hát a „kamárás” az a lurkó Dongódi „kikihásoztó egyletető” — most valahol Girgácziban paradíziók alatta parafrafus természetel; újat venni pedig nem volt pénz, hallatlan valami az a pénz, diligencia végén . . . eh! majd megpihenünk az alatt a terebély fa alatt a gyönyörű zöld gyepen . . . az ám! csak hogy fa árnyában a pázsit csak úgy henzseg a hangyaseregrel . . . no hiszen a kellene még, hogy egy kis takarós hangyaszigeteket kapjunk . . . előre! így is már „nem messze lehetnek a pusztai lak, jó bor vagyon ott s gyönyörű kis falu . . . a bizony! — a esárdás a halál agyálabban vonaglik, éremült hitvese árultan fekszik a földön, a kis hajlékot, a kimerült utas barátságos hivatogatót; gyász és remélt színhelyre sötétítette az ényvészt szellemé s a kétségbe esett aprós gyermekek siralmas zokogása . . . tovább, tovább ismét, családott vándor! . . .

Különbön az ilyen család sem első sem utolsó a diákeletemben. Pénzt vár hazulról a Muzsák fia (és a Zsuzsák lovagja) várja várja s kap helyette dorgatóriumot . . . a báiban táncosjegyes siet s utjában hitelőse szabójával találkozik . . . azt veli, hogy a szokások és trófiák teli hadjárat alkalmával (melynek célja és feladata a fagyponat leküzdése barátságatlan lakában) czimborajra jön réz szemközöt s a szögörök és kerülhetlen tanára bukkan . . . bő szüretre számít mint ünnepkövet s a pátrónusok megszökése előre, vagy a reménylent „hatások” helyett papírba gonyólt réz krajczárokkal fizetnek . . . hát Pereputyi hogy jart, mikor a nagyvisgós asszony helyett egy fitos orru szobacianus csokolt kezét . . . hát Gombóc János, mikor az ebed végén hordoból szárvizet, mint valami finom delicatesset behopentette s a fogszipkáló glodtschia-tóviszt szépségesen bapanizalta . . . hát Dudás Lökös, ki azon erös hitben, hogy mindegyik lány beleszeretett a hol megfordult, szerelmes levelet küldött egynehányának, kaptott is aztán választ (az apjától) hanem persze, egyetlen sem tett az alabkba . . . hát . . . no de elég! hiszen egész „csittvári kronika” lehetne írni e fajta tévkérvöl és mendemondákról. — És vajon esodálkozhatunk-e e részben, midőn az országgyűlésű öreg diákok (kiknek pedig már behozhatott volna a fejük lágya) de sőt maga az ország legnévnebb diákja (Ferenc) is családott, midőn azt hittek, s mi több: reánk is akarták eronek erejével disputálni, hogy de bizony im már „mindent megnyertünk!”

De hát ki az, kinek családja nem jutna osztályrészt az életben?

A földműves esőt vár az aszály napjaiban és jól helyette jégvíjjal . . . lapszerkesztők és kalendáriomgyártók rengeteg előfizetőre számítanak, és alig jelentkezik tíz husz darab vállalkozó . . . az apák vérmes reményeket kötnek fiaikhoz, ez szolgabíró lesz, ez erzedes, ez a legkisebbik miniszter — no lesz aztán belőlük kalabrázós hős, paniperda, vagy falusi pipás nemes ember . . . leányok és fiatal övegnyök ifjú, deli, gazdag velőgyeről álmodznak, ki őket elegáns négyes fogaton rópti diszes kastélyba — az álom teljesül is, csak-hogy kissé módosítva, a négyes fogat fogadott szekérré zsugorodik, a kastély bogárbátu házba s a velőgyerő deres hajú, podgrás nyegvenese . . . fülig erelmes ifjak és férfiak Mohammed

hetedik egében képzélik magokat, midőn az esenyeg kért „igen” megzendül valahára a gazdag, tündérszép, anyagból imádozott epertájkairól — csak ne kellene aztán idovel a fanyar meggyözödsékre jutniok, hogy nem mind arany a mi fénylik, hogy a tündérek épen nem valami kitűnő szépségek — ponygolóban, hogy az anyagokban néha daemoni szépségek is lapangának . . . a gazda szentül hiszi, hogy az idei termés majd csak kiizzza a sárból, vagyis a hitelőzök éles esőrebből és foltogató karmából, hiszen a gabona dúz aratást ígér, a repce tiz magot megad, a burgonya szépen diszlik, a dohány és bortermés kitűnő — perze a gabonát mezezi a rozsdá, a repce kiz, a burgonya megfegyvesedik, a dohányt és szőlőt jég teszi tönkre . . . Nyalkai ur rózsás remeylekkel ropul a tervezett rendezvásra, és ott a férjjei találkozik . . . Erzelgőse nagyáram szerint élebb emulok a világ szemint X. dandy bitűnének válnék szerelmenesküjéhez, melyet oly gyakran hallott a földvilág és a kedvenc szolugos, — jó nagysáim! hát azt sem tudja, hogy az erdemes szeluburdi Adónisz jegyet is váltott már egy dugszagdag egyezvosszonyval? . . . Dörögző bányák egekig magasztalja Mormogó konát, mint az öntetlen barátság és nagylelkiség kiváló példányát — tudná csak az okot! tudná csak, hogy a játékok két csillagzép szem a szerepel, hanem valószínűleg nem az övé . . . Cserpak ur a padisáhalv nem eserdne, hogy ne! mikor a mult egyi serenáde alkalmával az a koszvív szépség kegyes volt megzendni, hogy egy forró esokot orozzon alábström kacsojáról s mintha az a pulka kis kacso meg is szorította volna az ő teremetek ott újat — nagy öröm semmiért! hiszen a négy tagba szakadt zakacsán veli az úgyi tünemény s nem a légiés termeti uróhőz . . . Oh beh jó izü esirkehus, gondolja a feloldón esereben levo magyar tanuló, bár csak holnap is ezt főzne a Fraumterter — főz is a Fraumterter, hanem persze olyan zöld kabátos vízi csibét, melynek sem nyaka, sem szárnya, sem zúzzája . . . Kedves vendéget várunk és betoppán hozzáik — az adoható (átközött szarka! minék tudott esörögni) . . . jobb időkre számítünk és az idők egyre gonoszabbak . . . egy sereg lehitó savorágya várja a dúz örökséget a megzedelt nagybátyák és nagynének után — egyszer a nagybátyák egyet gondolnak és megcsóválnek, még pedig a fiataljából (azt tartva a régi bölcseslet: inkább éles fényes acélt a szívre, mint tampa rosás vasat) a nagynének is megünkj a magányt, férjhez mennek szinte fiatalokhoz, s a mi legsajnosabb kölcsönös túlélesi szerződés mellett . . . boldog férjek alig piheik ki a lakodalm izgalmaft, és már a keresztelőhöz kell készülnök . . . boldog nők a csattanós esokok helyett más csattanós valamiben is részesülnék, mi azonban teljességgel nem mondható zártkörű . . . boldog kótok dicsőségű, fényes pályán ábrándoznak és — éheznek, nyomorognak, elvegyülnék az ismeretlenség homályában . . . boldog emberbarátok a nép emelésére, a népszabadság kivívására szentelik egész életüket — és a nőphrag közöpora alatt véreznek el . . . boldog hősök a hazáért ontják véreket, a hazáért áldozók fel tagjaik epéséget és ifjú életüket — és a haza bölcsői azt mondják a segélyért, a mindennapi kenyérért eszedo nyomorokknak s elhagyott özvegyeknek, árvaiknak: „a mor megtette kötelességet, a mor elmehet . . .”

— Az élet — családokk létezelata . . .

Söt legyen, hogy soha nem csalódtál jó olvások! legyen, hogy végzetted megkímélt a családokk szürös tövisvel: egy nagy csalóddal bizonyosan nem fogsz megmenekülni. — Véléd, hogy még soka gyonyorokodól a napsugár és csillagfényben, a bölcsességben és boldogságban, a tragédiában és komédiában, a fenségesben és nevétségben, melyet az élet e furlangos búvész kaleidoskoppa tár fel szemreidnek, — s im egyszer csak azt hallod: por-porba! — az a mindenképp közös család, — de egyezsrimnd utolsó is az életben, ki véde azonban az esetet, ha netalán arra számítának, hogy nagyon fognak utánunk busulni a „halás utódo . . .”

— z — y.

Közönség rovata *)

T. szerkesztő ur!

Becses lapjának 34. száma, a „közönség rovata”-ban „Független alárissal, (mely aláírása névze azt hisszük, hogy az valamely kortes álve, mert ha a „Független” című lapból lenne átvéve a közönség, meg lenne értve, hogy az, az érintett, „Független” című lapból vétetett át) egy éleznék és korteskedmes szant, de a komolyan gondolkodó meggye választó tisztelt közönség előtt aligha sikerült „kandidatús gyógszereszek” színelőadás jatszótalt le, melyben Kardos Géza és Szelőczy Géza gyógszereszk urakat szerepeltetett.

Az igazság érdekében bátorodunk a tek, szerkesztő urat arra kérni, legyen szives — részünköl is — mivel a rakamazi gyógtári kérdés kizárólag minket és hozzánk tartozó közönséget érdekel, és érdekel — becses lapjának a „közönség rovata”-ban, jelen nyilatkozatunknak helyet engedni.

Legyen meggyőződve „Független” ur, hogy kortes szerencsétlenség s jatekát figyelem és szó nélkül hagytuk volna, ha a hasonlatul felvett zindarab egész terjedelmében Kardos Géza ura ráfogás és valótlanság nem alapna, és ha „Független” ur minket mellozve,

a most is távolban lévő, s megtámadatásáról tudomással nem bíró Kardos Géza urat nem választja kortes céltáblájára, de így kénytelenek vagyunk Rakamaz közönség s a gyógytár tekintetében hozzáuk tőzözött több községek részéről felszólalni, kik Kardos Géza ur iránti osztalton bizalmunk és ragaszkodásunk által szolgáltatunk okot Kardos Géza urnak a becsületes nevét megtagadott — ugynevezett „Független” ur hírlapi szerepeltetésére.

„Független” ur megfelel nevének, mert ő nem függ az igazmondás morális kötelmeinek egy szálától sem, — ő, csak hogy Szelöckzy urral kezd érbesen, valótlan ráfogásokkal támadja meg Kardos Géza urat, s azt állítja, hogy „Kardos Géza ur az egész megyét bejárta bizonyító levelei kikürtölésével, minden módon ajánlta magát, csak hogy többséget szerezzen magának.”

Lásuk a tényállást:
Hogy Kardos Géza ur társadalmi életünk szabályai, s megismertetés tekintetéből nehány házaknál bemutatta magát, ezáltal egyedül „Független” ur előtt követett el oly cselekményt, mely miatt Kardos Géza ur a rakamazi gyógytár megnyerhetésétől elmozdítani óhajtaná.

Hogy Szelöckzy ur e tekintetben minő lépéseket tett, annak kutatásánál mi a „Független” urat nem követjük, elég az, hogy Szelöckzy ur volt még előttünk is első, ki a bizottmányi tag urakat nyomatványilag megke-reste, míg Kardos Géza ur soha.

Valótlan azon állítása is a tisztelt „Független” urnak, mintha Kardos Géza ur megvászerte, bizonyítványai kikürtölésével dicsérette volna magát, mert, mint legközelebb írtentük, Kardos Géza ur soha nyomatványilag senki megválasztására iránt meg nem keresett, bizonyítványait nem kürtölte, hanem ugyanis a 7/8 s 2/3 alatti nyomatványokkal mi kerestük meg magunk s többi szomszéd községek részéről a tisztelt megye bizottmányi tag urakat, kérve azon méltánosságra, hogy közsé-günkbe lévén a gyógytár megnyitandó s a gyógyserzés megválasztandó, — ne kárhöz-gyossz minket a tek. megye oly gyógyserzés elfogadására, akit nem ösmerünk, — hanem engedje meg, és segítsen elő Kardos Géza ur megválasztásánál, kit ösmerünk, és kiben teljes föltétlen bizalmunkat helyezzük, mely Kardos Géza ur iránti ragaszkodásunkból megértheti a „Független” ur, hogy több bizalmat helyezzünk azon orvosi szerhez, melyet Kardos ur kezéből veszünk, mint ahoz, melyet nekünk a „Független” ur által reánk erőszakolni kívánt Szelöckzy-Váhl ur nyutana.

Midőn a „Független” ur Szelöckzy urnak összes érdemeit abban öszpontosítja, hogy az nagy városokon segédeskedett, úgy tesz, mint az egyszerű tót, ki a hármat látta és a négyet nem.

A „Független” ur midőn látja azt, hogy pártfogolja Pesten a „Nagy Kristóf”-ban, Nagy-Váradon és Nagy-Kállóban, tehát nagy városokban segédeskedett, — Kardos Géza ur — bár ez Lublón tanulta ki a gyógyserzetet, Debreczenben Muraközy Károly ur gyógytárában, Nagy-Váradon Nyír György urnál mint segéd működött, Buda-Bieskén mint önálló gyógytári gondnok kezelte a gyógytárt, a holott is József főherczeg ő felsége udvarától dicsé-rolvelet nyert, Pesten a magyar kir. állam-gyógytárban egy évig működött, s ott tisztí rangu kir. államgyógytárban egy évig működött, s ott tisztí rangu kinevezéssel jutalmaztatott és azóta Zichyfalván önállólag bérleti gyógytárt kezel — képzettségével falukra küldi, tehát Szelöckzy ur érdemeit igen, de Kardos Géza urét (tehát szerintünk a többet) nem látja.

„Független” ur — bár nevezze meg magát, meg fogjuk látni — nem lehet komoly ember, mert ő a mi egészségügyünkől meg udvarlasi komédiát is csinál. Aligha „Független” urnak nincs valami leánya vagy huga és Szelöckzy urral célzavetett házassága függöben. Minőfogva e helyen megvagyunk győzödvé, hogy „Független” ur e tekintetben nevének meg nem felelhet. Végül:

„Független” ur legmesszebben vetette el a sulyotk azon kifejezésével, mintha Kardos Géza ur dísekedett volna azzal, hogy a magas miniszteriumnál a gyógytári jog megenge-dését ő eszközölte volna ki. Ezt Kardos Géza ur, de részünk is senki, soha nem mondotta. Am bizonyítsa be állítását „Független” ur, de a mit belgazolni soha képes nem lesz. — Ez uram „Független” ur önhöz illő rágalom, mely a választás előtti pár nappal állítatik ön által csak azért, hogy Kardos Géza urnak a választást közönség felvilágosítására, tehát öndönelmére ideje se legyen, ekként a Kardos Géza ur iránti jó véleményét megmetyelhesse, s ily módon pártfogolja Szelöckzy Géza urat kitű-zött célzáló jutathassa. Ez tisztelt „Független” ur több mint kortesfogás, és hogy mi, itélje meg a tisztelt olvasó közönség.

Tisztelettel maradván Rakamazon 1875-ik évi augusztus hó 24-ik napján.

A tek. szerkesztő urnak alázatos szolgáló:
Durst Ignátz,
főbíró,
Guunya Ignátz,
jegyző.

Czefei értesítés
A nyiregyházi terménycsarnoknál aug. hó 21-en bejegyzett terményárak.

Piaczi ár.		Kereskedési ár.
		100 korbólól kezdve
Rozs 00—00 fontos	3 00—3 10	
78—80	„	3 10—3 15
80—80	„	3 15—3 20
80—81	„	3 20—3 25
Buzza	„	
—80 1/2	3 75—4 00	
—80 1/2	„	4 20—4 50
Árpa	„	
—	1 80—1 90	
Zab	„	
—	1 65—1 70	
Tengeri	„	
—	2 10—2 45	
Köles	80 1/2	2 45—2 50
Bab, tiszta fehér	„	
—	4 00—4 25	
Bikkony	„	
—	0 00—0 00	
Káposztarepce	„	
—	0 00—0 00	0 00—0 00
Lenmag	„	
—	0 00—0 00	
Kendermag	„	
—	0 00—0 00	
Mak	„	
—	0 00—0 00	
Napraforgó olaj	„	
—	0 00—	00 00—00 00
Szész 10/11 itéze	19 1/2	19

Felétles szerkesztő: LUKACS ÖDÖN.
Pénztámok: Vitez Mihaly.

H I R D E T É S E K :

Hirdetés.

A földbirtokossági regálék Nagyfalu-ban, — a külső „Vaskapu” koresmá-val együtt — 1876 jan. 1-ső napjától 3 évre bérbe adatni fogván: a szept. 12-én d. e. megtartandó árverésre a kilvenni szándékozók meghivatnak. Bánompé-25 300 frt.
Nagyfaluban, 1875. aug. 16.

Liptay Ede,
birtokossági igazgató.

(2—3)

Hirdetmény.

100 darab oleander virágfa 3 éves től 14 évesig szabadkézből, jutányos áron eladó, s rögtön el is szállítható. — Értekezhetni Ritli János tulajdonossal Nyír-Báthorban. Utolsó posta Nyír-Bá-tor.

Nyír-Bátor, aug. 10. 1875.
Ritli János.

(2—2)

Hirdetés.

A nyiregyházi vásártéren „Gredig és Tester” urak árucarnoka mellett léte-ző deszkasátor a legközelebbi vá-sári alkalomra haszonbérbe kiadó, vagy örök áron is eladandó.

Értekezhetni alantíróttal Nyiregy-házán.

Takács Géza.

(1—2)

Pályázati hirdetés.

A „felső Tisza vidéki gazdasági egy-let” titkári állomására, mely 200 frt évi fizetéssel van összekötve, — azon kijelentés mellett nyitattik pályázat, misze-rint a pályázni kívánók között, a Nyi-regyházán lakók, vagy megválasztásuk esetében magukat beköltözésre kötele-zők és gazdasági előismeretekkel bírók mások felett előnnyel fognak bírní.

A kérvények folyó 1875-dik évi szept. hó 9-kéig Krasznay Gábor egy-l. pénztárnoknak Nyiregyházán 136. szám-alatt kézbesítendő.

Kelt a „Felső Tisza-vidéki gazda-sági egylet” választmányának folyó 1875. évi jul. hó 21-én tartott üléséből.

Krasznay Gábor,
helyettes titkár.

(2—2)

Arverési hirdetés.

A Mesko Sámuel csődtömegéhez tartozó s a nyiregyházi 2061. és 2062. számú telek-jezőkönyvben foglalt 109 h. és 638 négyeszög-egy tagban lévő tanyai föld a csődválaszt-mány határozata s a tek. csődbíróság 0091. 1873. sz. számú jóváhagyó végzése folytán, a csődválaszt-mány határozatában foglalt mód szerint apróbb részletekben vagy egy tömbeben is nyilvános ár-verésen eladtni elrendeltetvén, ezen árverésnek a nyiregyházi kir. törvényték tealkönyvi hi-vatalnál leendő megtartására f. 1875. évi szept. 11-ik napja reggeli 9 órája azon megjegyzéssel

tűztetik ki, hogy a kitűzött napon a fentjelzett ingatlanok becésáron alól is elfogok adatni.

Az árverési föltételek alulírott tömeggond-noknál bármikor megtekinthetők.
Mely árverési föltételek szerinti árverés-hez a venni szándékozók ezenel meghivatnak.
Nyiregyháza, 1875. aug. 5

Moesz Adolf,
tömeggondnok.

(1—3)

Haszonbéri hirdetmény.

A kis kállói kir. kisebb haszonvételek: koresma és állás helyiségekkel együtt jövő 1876. évi január 1-ső napjától egy-másutáni 3 évre Kis-Kállóba a község-házánál, folyó évi szept. 7-kén reggeli 10 órakor tartandó közárverés utján haszonbérbe fognak adatni az árverelők 100 frt. bántpénzt tartoznak letenni, a felté-telek alólírottmal Kis-Kállóban megtekinthetők. — Kelt Kis-Kálló, 1875. aug. 25.
KALLAY OTTO földbirtokossági meg-bízott. (1—2)

20 22 24 25 27 kros eladás.

ELSŐ

Budapesti nagykereskedői bizományi raktár

KATZ T.,

Kubilezinő-féle házban, Gredik és Tester-féle czukrászdának átellenében.

Van szerencsém a nagyérd. közönséget ezenel tudósítani, miszerint egy Pesten székelő, egyike a legnagyobb és legjobb hírnévnek örvendő kézmű árus nagykereskedő czég — helybeli bizományi raktárával bizattam meg.

Azon kedvező helyzetben vagyok, hogy a t. cz. vevőimet, akár nagyobb akár kisebbzeri vételknél oly kedvezményekben részesíthetem, a minőket itt helyben senki sem nyújthat — gazdag módosítékú mindennemű ruha, függőny és nadragzóvetek, Creton, Mousselin és angol toulard kendők, íher s szines vászon zsbkendők, fehér s szines barkotek, harisnyák, szalagok — és még más többféle árukkal dusan felszerelt s tárammal pedig, minden hozzám intézett megrendelésnek azonnal megfelelek.

A midőn még kérném itt jegyzett árákból azon meggyőződést sze-rezni, hogy velem senki sem állíthatja meg a versenyt, nagybecsű látogatását, kikérném — egyelőre a legszilárdabb kiszolgáltatásról biztosítom és kiváló tisztelettel maradtam.

A nagyérdemű közönségnek.
Nyiregyházán, 1875. év február hóban.

Alázatos szolgálja.
KATZ T.

(18—?)

20 22 24 25 27 kros eladás.

27

Ujoman érkezett áruvezikkek

a 27 krajczáros

első bécsi

KARTONFESTO GYÁRI-RAKTÁRBAN.

Helyiség: a nagydebreczeni utcán levő Kerekréty-féle új házban. Találhatók különféle czikkok, melyeknek minősége- és szilárságáról mindenkor keszedünk, egyenlő árban

27 krajczával

válogatva darab-, rőf- és páronként kaphatók.

Különös tudomásul

Legujabban Bécsből érkezett legfinomabb divatosabb, tavaszi s egyéb kelmeinket ajánljatjuk.

Tessék meggyőződni személyesen.

Ez üzlet választékban még a bécsi bazárokat is túl haladja!
Szives pártolást kérve, maradunk teljes tisztelettel.

bécsi első

kartonfestő gyári raktár

(22—?) Nyiregyházán, nagydebreczeni utca, Kerekréty-féle új házban.

27